

บทที่ 6

เปรียบเทียบและวิเคราะห์ระหว่าง CISG กฎหมายอังกฤษ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ภายหลังจากที่ได้ศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ขายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้า ตามที่กำหนดไว้ใน CISG กฎหมายอังกฤษ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว จะพบว่า กฎหมายทั้งสามฉบับต่างมุ่งประสงค์ในการกำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ในการทำให้ผู้ซื้อได้รับสินค้าที่ปลอดจากการรบกวนโดยบุคคลภายนอกเหมือนกัน แต่มีแนวทางในการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายที่แตกต่างกัน ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ของผู้ขายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้า
2. ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ขาย
3. การเยียวยาแก่ผู้ซื้อ
4. อายุความ

จากความแตกต่างในประเด็นต่าง ๆ ของกฎหมายทั้งสามฉบับ จึงนำมาสู่ปัญหาว่า แนวทางของกฎหมายใดที่เหมาะสมในการคุ้มครองผู้ซื้อในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมากที่สุด โดยการพิจารณาว่ากฎหมายใดจะมีความเหมาะสมในการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายนั้น ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นกฎหมายที่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้ซื้อได้อย่างเพียงพอ
2. เป็นกฎหมายที่ไม่ก่อภาระให้แก่ผู้ขายมากเกินไป
3. เป็นกฎหมายที่สามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย
4. เป็นกฎหมายที่มีความชัดเจนแน่นอน
5. เป็นกฎหมายที่สามารถรักษาความสัมพันธ์ของคู่กรณีได้

จากความแตกต่างในประเด็นต่าง ๆ ของกฎหมายและคุณลักษณะที่กฎหมายควรจะมีในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ขายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้า จะสามารถเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความแตกต่างของ CISG กฎหมายอังกฤษ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสามารถหาแนวทางที่เหมาะสมได้ดังนี้

1 หน้าที่ของผู้ขายที่เกี่ยวกับสิทธิในสินค้า

CISG กฎหมายอังกฤษ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้มีแนวทางที่แตกต่างกันในการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายที่เกี่ยวกับสิทธิในสินค้าในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตหน้าที่ของผู้ขาย
2. ความรู้ข้อเท็จจริงของผู้ขาย
3. เวลาในการทำหน้าที่ของผู้ขาย

1.1 ขอบเขตหน้าที่ของผู้ขาย

1.1.1 การแยกหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาและหน้าที่ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

CISG ได้มีการแยกหน้าที่ของผู้ขายที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาออกจากหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา แต่กฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่มีการแยกหน้าที่ของผู้ขายใน 2 กรณีนี้ออกจากกัน

เนื่องจากกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญานั้น โดยสภาพแล้วมีความแตกต่างจากกรณีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมาก และสมควรที่จะมีการกำหนดแนวทางที่แตกต่างกัน ดังที่ได้วิเคราะห์ต่อไป และโดยความแตกต่างนี้ จึงสมควรที่กำหนดแยกทั้งสองกรณีนี้ออกจากกันเพื่อการทำความเข้าใจได้ง่าย ดังนั้น แนวทางของ CISG จึงมีความเหมาะสมกว่ากฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1.1.2 การมีอยู่จริงของสิทธิของบุคคลภายนอก

CISG กำหนดให้หน้าที่ของผู้ขายมีทั้งในกรณีที่บุคคลภายนอกมีสิทธิเหนือสินค้าอยู่จริง และกรณีที่บุคคลภายนอกทำการฟ้องร้องผู้ซื้อเกี่ยวกับสิทธิในสินค้าทั้งที่ไม่มีสิทธิอยู่จริง แต่ทั้งนี้ ต้องไม่ใช่กรณีที่บุคคลภายนอกทำการฟ้องร้องโดยไม่มีหลักฐานรับรอง แต่กฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดหน้าที่ของผู้ขายเฉพาะกรณีที่บุคคลภายนอกมีสิทธิอยู่จริงเท่านั้น

เนื่องจากในทางการค้าระหว่างประเทศ เมื่อมีการรบกวนสิทธิเกิดขึ้นโดยบุคคลภายนอก แม้จะเป็นกรณีที่บุคคลภายนอกไม่มีสิทธิอยู่จริงก็ตาม ผู้ซื้อย่อมเกิดความเสียหายที่จะเสียหายหลายประการ เช่น การเสียโอกาสในการใช้สอยหรือจำหน่ายสินค้าต่อไป หรืออาจเสียเวลาและค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ซึ่งผู้ขายที่รู้หรือควรจะรู้ถึงความบกพร่องในสิทธิในสินค้า

ควรที่จะจัดความเสี่ยงนั้นเสียก่อนที่ความบกพร่องนั้นจะก่อความเสียหายให้แก่ผู้ซื้อ ดังนั้น การกำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ครอบคลุมถึงกรณีที่บุคคลภายนอกทำการฟ้องร้อง จะสามารถให้ความคุ้มครองผู้ซื้อได้อย่างเพียงพอ แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ในกรณีบุคคลภายนอกที่ทำการฟ้องซึ่งไม่มีหลักฐานอ้างอิงด้วย จะเป็นการกำหนดภาระหน้าที่ให้แก่ผู้ขายมากเกินไป ดังนั้น หากผู้ขายสามารถพิสูจน์ได้ว่า บุคคลภายนอกที่ฟ้องร้องเกี่ยวกับสิทธิในสินค้านั้นไม่มีหลักฐานอ้างอิง ผู้ขายก็ไม่ควรมีหน้าที่ในกรณีนี้ กล่าวโดยสรุป คือ แนวทางของ CISG มีความเหมาะสมกว่ากฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1.1.3 การกำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสีทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา CISG จะไม่มีการกำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสีทธิของบุคคลภายนอก แต่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา จะมีการกำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสีทธิของบุคคลภายนอกที่จะทำให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบไว้ คือ การอาศัยกฎหมายของรัฐที่คู่กรณีคาดหมายได้ว่าสินค้านั้นจะถูกใช้ในรัฐนั้นหรือกฎหมายของรัฐของผู้ซื้อ

สำหรับกฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะไม่มีการกำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสีทธิของบุคคลภายนอกไว้ ดังนั้น ไม่ว่าจะเกิดความบกพร่องในสิทธิเพราะเหตุจากกฎหมายในรัฐใด ผู้ขายจะต้องรับผิดชอบ

ในทางการค้าระหว่างประเทศ ในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา ความบกพร่องในสิทธิหากไม่เกิดจากผลทางกฎหมายในรัฐของผู้ขายก็จะเกิดจากการกระทำครั้งก่อน ๆ ของผู้ขายเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นเรื่องที่อยู่ในความควบคุมของผู้ขาย ดังนั้น จึงไม่ควรมีการกำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสีทธิของบุคคลภายนอกไว้ แต่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญานั้น เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ซึ่งไม่อาจคาดหมายได้ว่าผู้ขายรู้หรือควรจะรู้ถึงเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาได้ในทุกที่ในโลก ดังนั้น เพื่อไม่ทำให้ผู้ขายรับภาระมากเกินไปแต่ยังสามารถให้ความคุ้มครองผู้ซื้อได้อย่างสมควร และทำให้เกิดความชัดเจน จึงควรกำหนดให้จำกัดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสีทธิหรือการฟ้องร้องของบุคคลภายนอกที่จะทำให้ผู้ขายรับผิดชอบไว้เฉพาะกฎหมายที่จะกระทบต่อผู้ซื้อ และผู้ขายควรจะถูกคาดหมายได้ว่ารู้ถึงความเสี่ยงในการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาได้เท่านั้น กล่าวคือ กฎหมายที่คู่สัญญาคาดหมายได้ว่าผู้ซื้อจะใช้หรือขายสินค้าต่อ หรือกฎหมายของรัฐที่ผู้ซื้อ มีสถานประกอบการอยู่เท่านั้น กล่าวโดยสรุปคือ แนวทางของ CISG มีความเหมาะสมกว่ากฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1.2 ความรู้ข้อเท็จจริงของผู้ชาย

CISG ในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาไม่กำหนดให้ต้องพิจารณาความรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความบกพร่องในสิทธิในสินค้า แต่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา มีการกำหนดให้ผู้ชายมีหน้าที่เฉพาะกรณีที่ผู้ชายรู้หรือไม้อาจจะไม่รู้ถึงความบกพร่องในสิทธิเท่านั้น ทั้งนี้ สำหรับกฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่มีการกำหนดให้ต้องคำนึงถึงความรู้ข้อเท็จจริงของผู้ชาย

ในทางการค้าระหว่างประเทศ ในกรณีความบกพร่องในสิทธิที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากปัญหามักเกิดจากเหตุตามกฎหมายของรัฐของผู้ชายหรือเพราะการกระทำครั้งก่อน ๆ ของผู้ชายเอง ซึ่งผู้ชายควรจะต้องรู้ถึงความบกพร่องในสิทธิในสินค้า ดังนั้น จึงสมควรที่จะให้ผู้ชายต้องรับผิดชอบโดยไม่ต้องพิจารณาถึงความรู้ข้อเท็จจริงของผู้ชาย แต่สำหรับกรณีความบกพร่องในสิทธิที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญามีความแตกต่างกันไปตามกฎหมายภายในของรัฐ ดังนั้น จึงไม่ควรสันนิษฐานว่าผู้ชายจะต้องรู้ถึงความบกพร่องในสิทธิในสินค้าเพราะเหตุจากสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาได้ทุกที่ในโลก เพราะจะเป็นการก่อภาระให้แก่ผู้ชายมากเกินไป ดังนั้น จึงควรจำกัดให้ผู้ชายต้องรับผิดชอบเฉพาะกรณีที่ผู้ชายรู้หรือไม้อาจจะไม่รู้ถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเท่านั้น ดังนั้น แนวทางของ CISG จึงมีความเหมาะสมกว่ากฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1.3 เวลาในการทำหน้าที่ของผู้ชาย

CISG มีการกำหนดให้ผู้ชายต้องทำหน้าที่ในเวลาทำการส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ แต่กฎหมายอังกฤษ กำหนดให้ใช้เวลาในหลายช่วง เช่น ในขณะที่ทำสัญญา ระหว่างทำสัญญาแล้ว จนถึงเวลาที่โอนกรรมสิทธิ์ในสินค้า และภายหลังจากที่ผู้ซื้อได้ครอบครองสินค้าแล้ว ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะใช้เวลาก่อนและภายหลังทำสัญญา

เนื่องจาก ในทางการค้าระหว่างประเทศนั้นจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายภายในที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันหลายฉบับ ดังนั้น การกำหนดให้ใช้ช่วงเวลาที่ต้องอาศัยการตีความ เช่น เวลาทำสัญญา หรือเวลาโอนกรรมสิทธิ์ อาจนำมาสู่ความไม่แน่นอนชัดเจนและทำให้เกิดความยากในการทำความเข้าใจโดยผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ ในความเป็นจริงแล้ว หากผู้ซื้อยังไม่ได้รับการครอบครองสินค้า ผู้ซื้อก็ไม่สามารถทำอะไรกับสินค้าได้ ดังนั้น การกำหนดให้ใช้เวลาก่อนส่งมอบสินค้าจึงไม่มีประโยชน์ นอกจากนี้ การกำหนดให้ใช้เวลาส่งมอบยังมีข้อดีคือ ช่วยให้ผู้ชายมีเวลา

แก้ไขความบกพร่องก่อนถึงเวลาดังกล่าว ซึ่งจะช่วยลดข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และทำให้ผู้ซื้อไม่ต้องรับภาระผู้คดีกับบุคคลภายนอกในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิในสินค้าก่อนที่ผู้ซื้อจะได้รับมอบสินค้าแล้ว ดังนั้น แนวทางของ CISG จึงมีความเหมาะสมกว่ากฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2 ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ขาย

การยกเว้นความรับผิดของผู้ขายจากการไม่ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้า จะเกิดขึ้นได้ 2 ทาง คือ ข้อยกเว้นความรับผิดโดยผลของสัญญาและข้อยกเว้นความรับผิดโดยผลของกฎหมาย โดย CISG กฎหมายอังกฤษ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้มีแนวทางในเรื่องนี้ที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 ข้อยกเว้นความรับผิดโดยผลของสัญญา

CISG กำหนดให้คู่สัญญาสามารถตกลงให้นิติสัมพันธ์ที่มีระหว่างกันให้แตกต่างจากที่กฎหมายกำหนดได้ ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 แต่ในการพิจารณาถึงผลของข้อตกลงนั้น มาตรา 4 กำหนดว่า CISG จะไม่พิจารณาถึงปัญหานี้ ดังนั้นในเรื่องนี้จึงต้องพิจารณาตามกฎหมายภายในที่มีผลบังคับแก่ข้อพิพาท แต่สำหรับกฎหมายอังกฤษ คู่สัญญาสามารถตกลงยกเว้นความรับผิดได้ แต่ต้องพิจารณาความมีผลของข้อตกลงตาม Unfair Contract Terms Act 1977 และ Unfair Terms in Consumer Contracts Regulation 1999 เช่นเดียวกับกฎหมายไทยที่ให้คู่สัญญาสามารถตกลงยกเว้นความรับผิดได้ แต่ต้องพิจารณาถึงความมีผลของข้อตกลงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 483 ถึง 485 และ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

ในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ควรจะมีการให้อิสระแก่คู่สัญญาในการตกลงยกเว้นความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสัญญาได้ แต่อย่างไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงความจำเป็นของแต่ละรัฐที่จะต้องคุ้มครองคุณค่าบางประการที่รัฐนั้นยึดถือ ดังนั้น กฎหมายที่บังคับต่อสัญญาซื้อขายสินค้านั้นระหว่างประเทศจึงควรมีการกำหนดให้อิสระแก่คู่กรณีในการตกลงยกเว้นความรับผิดได้ แต่ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องเปิดกว้างเพียงพอที่จะให้รัฐที่พิจารณาคดีสามารถรักษาสິงที่รัฐดังกล่าวเห็นว่ามีความสำคัญได้ การกำหนดในรูปแบบของ CISG จะมีความเปิดกว้างให้สามารถพิจารณาความมีผลของข้อตกลงตามกฎหมายภายในที่มีผลบังคับต่อสัญญา แต่สำหรับประเทศอังกฤษ

และประเทศไทย กฎหมายที่ควบคุมความมีผลของสัญญาและควบคุมสิทธิหน้าที่ตามสัญญาต่างเป็นกฎหมายภายใน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติที่ต้องการเลือกกฎหมายอังกฤษหรือกฎหมายไทยให้บังคับแก่สัญญาว่า สัญญาของตนนั้นจะได้รับการพิจารณาถึงความมีผลของสัญญาตามกฎหมายที่ตนเลือกหรือตามกฎหมายของรัฐที่พิจารณา ดังนั้น การกำหนดไว้อย่างชัดเจนของ CISG ว่าจะไม่พิจารณาถึงปัญหาซึ่งเท่ากับเป็นการตัดปัญหาที่อาจทำให้เกิดความสงสัยแก่ผู้ปฏิบัติ จึงมีความเหมาะสมกว่ากฎหมายอังกฤษและกฎหมายไทย

2.2 ข้อยกเว้นความรับผิดโดยผลของกฎหมาย

2.2.1 ความรู้ข้อเท็จจริงของผู้ซื้อ

CISG กำหนดให้ยกเว้นความรับผิดของผู้ขายในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาโดยอาศัยการยอมรับของผู้ซื้อ ในขณะที่กรณีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาจะอาศัยความรู้หรือไม่อาจจะไม่รู้ถึงความบกพร่องในสิทธิในสินค้าของผู้ซื้อ ในขณะที่ทำสัญญา แต่สำหรับกฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยจะอาศัยความรู้ของผู้ซื้อในขณะที่ทำสัญญาเท่านั้น

ในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องในสิทธิในสินค้ามักเกิดจากผลทางกฎหมายของรัฐที่ผู้ขายมีสถานประกอบการ หรืออาจเกิดจากการกระทำครั้งก่อน ๆ ของผู้ขาย ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้ขายเป็นผู้ที่สามารถทราบข้อมูลได้มากกว่าผู้ซื้อ ดังนั้น ผู้ขายจึงควรรับภาระมากกว่าผู้ซื้อ ประกอบกับจากการที่ได้วิเคราะห์ไปแล้วว่าการให้ผู้ขายทำหน้าที่เมื่อส่งมอบมีความเหมาะสม ดังนั้นการที่ผู้ซื้อรู้ถึงความบกพร่องในสิทธิในขณะที่ทำสัญญา จึงไม่ควรถือว่าผู้ซื้อทำสัญญาโดยยอมรับความเสี่ยงเอง แต่ได้กระทำโดยคาดหวังให้ผู้ขายแก้ไขความบกพร่องที่มีอยู่ให้สำเร็จก่อนเวลาส่งมอบสินค้า แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้ซื้อไม่ต้องการให้ผู้ขายทำหน้าที่แก้ไขความบกพร่องในสิทธิในสินค้าอีก ก็ควรมีการให้ผู้ซื้อสามารถแสดงเจตนายอมรับสินค้าที่มีความบกพร่องในสิทธิได้

แต่สำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากตามที่วิเคราะห์ไปแล้วว่าการกำหนดให้ผู้ขายรับผิดชอบเฉพาะมีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในรัฐที่คู่สัญญาต่างคาดหวังได้ว่าผู้ซื้อจะใช้หรือขายสินค้าต่อ หรือรัฐที่ผู้ซื้อ มีสถานประกอบการตั้งอยู่มีความเหมาะสม ซึ่งจะเห็นได้ ในความเป็นจริงแล้ว รัฐที่กำหนดนั้นต่างเป็นรัฐที่ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด หรือผู้ซื้อควรจะมีข้อมูลดีกว่าผู้ขาย ดังนั้น หากผู้ซื้อรู้หรือไม่ว่าจะรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความ

บภพร้องในสิทธิในสินค้าแต่กลับทำสัญญาซื้อขาย ก็ควรจะถือว่าผู้ซื้อได้ยอมรับความเสี่ยงเอง
ดังนั้น ในกรณีนี้จึงควรอาศัยความรู้หรือไม่อาจจะไม่รู้ในการยกเว้นความรับผิดของผู้ขาย

กล่าวโดยสรุปคือ แนวทางของ CISG มีความเหมาะสมกว่ากฎหมายอังกฤษและ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2.2.2 การเข้าถึงความบภพร้องในสิทธิ

CISG กำหนดให้ผู้ขายได้รับยกเว้นความรับผิดของผู้ขายเพราะผู้ซื้อไม่แจ้งแก่ผู้ขาย
ภายในระยะเวลาอันสมควรถึงความบภพร้องในสิทธิที่ผู้ซื้อหรือไม่ว่าจะไม่รู้ แต่กฎหมายอังกฤษ
และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่มีการกำหนดถึงเรื่องการแจ้งโดยผู้ซื้อ

เนื่องจาก การที่ผู้ซื้อพบความเสียหายหรือเสี่ยงที่จะเสียหายเพราะความบภพร้องใน
สิทธิในสินค้าแล้วแต่ไม่เรียกให้ผู้ขายเข้าทำการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ก็อาจนำมาซึ่งความเสียหาย
ที่มากขึ้นกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ซื้อที่รู้หรือไม่ว่าจะไม่รู้ถึงความ
บภพร้องในสิทธิในสินค้าให้แจ้งให้ผู้ขายทราบ เพื่อลดความเสียหายที่อาจจะเพิ่มขึ้น และควร
กำหนดให้มีมาตรการลงโทษในกรณีที่ผู้ซื้อไม่แจ้งต่อผู้ขายด้วย ดังนั้น แนวทางของ CISG จึงมี
ความเหมาะสมกว่ากฎหมายอังกฤษ หรือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3 การเยียวยาแก่ผู้ซื้อ

CISG ได้กำหนดถึงวิธีการเยียวยาในกรณีผู้ขายทำผิดหน้าที่ไว้หลายประการ และ
ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิในสินค้า กฎหมายก็มีการเปิดช่องให้ผู้ซื้อสามารถ
เลือกวิธีการเยียวยาที่เห็นว่าเหมาะสมได้ และนอกจากนี้ กฎหมายยังมีการให้ผู้ขายเข้าแก้ไข
การทำผิดหน้าที่ได้เช่นกัน

สำหรับกฎหมายอังกฤษจะแบ่งวิธีการเยียวยาออกเป็น 2 ประเภท คือ การให้สิทธิผู้ซื้อ
เลิกสัญญาและเรียกค่าเสียหาย และการให้ผู้ซื้อเรียกได้แต่เพียงค่าเสียหายเท่านั้นแต่ไม่สามารถ
เลิกสัญญาได้ สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่มีการกำหนดวิธีการเยียวยาไว้อย่าง
ชัดแจ้ง ดังนั้น จึงต้องพิจารณาตามวิธีการเยียวยาในกรณีการไม่ชำระหนี้หรือการผิดสัญญา

ในการค้าระหว่างประเทศ การกำหนดถึงวิธีการเยียวยาให้แก่ผู้ซื้อควรจะสามารทำให้
ความคุ้มครองแก่ผู้ซื้อได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม และสามารถรักษาความสัมพันธ์ของคู่กรณี
ได้หากคู่กรณีต้องการรักษาความสัมพันธ์กันต่อไป ดังนั้น จึงควรมีการให้ทางเลือกแก่ผู้ซื้อในการ
เลือกวิธีการเยียวยาและให้ผู้ขายสามารถแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ กฎหมายควร
มีความง่ายและชัดเจนแน่นอน เพื่อให้คู่สัญญาคาดหมายได้ถึงผลทางกฎหมาย ดังนั้น จึงควรมี

การกำหนดวิธีการเยียวยาไว้เป็นการเฉพาะไม่ต้องพิจารณาจากกฎหมายในเรื่องอื่น ๆ เพื่อสร้างความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติ ดังนั้น แนวทางของ CISG จึงมีความเหมาะสมมากกว่ากฎหมายอังกฤษและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4 อายุความ

CISG ไม่ได้มีการกำหนดถึงเรื่องอายุความและไม่ประสงค์ให้การตีความที่ของผู้ขายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้าอยู่ภายใต้อายุความใด ๆ แต่กฎหมายอังกฤษกำหนดให้มีอายุความ 6 ปี นับแต่เกิดเหตุแห่งการฟ้องร้อง ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะแบ่งเป็น 2 กรณีคือ กรณี 3 เดือนนับแต่คำพิพากษาในคดีเดิมถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้ซื้อประนีประนอมยอมความหรือยอมตามบุคคลภายนอก และกรณีอื่น ๆ คือ 10 ปีนับแต่เกิดสิทธิเรียกร้อง

ในทางการค้าระหว่างประเทศ หากไม่มีการกำหนดอายุความไว้จะทำให้เกิดความไม่แน่นอนในสิทธิและหน้าที่ของคู่กรณี ซึ่งจะนำมาสู่ราคาสินค้าที่สูงขึ้นเพื่อชดเชยความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินคดีในอนาคต ซึ่งเท่ากับว่าไม่เป็นผลดีต่อทุกฝ่าย ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดอายุความในกรณีผู้ขายทำผิดหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิในสินค้า ทั้งนี้ สำหรับแนวทางในการกำหนดเกี่ยวกับอายุความ ควรคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความบกพร่องในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิในสินค้า มักจะถูกตรวจพบภายหลังจากส่งมอบสินค้าไปแล้วเป็นเวลานาน ดังนั้น จึงไม่อาจเริ่มนับอายุความตั้งแต่มีการส่งมอบสินค้า นอกจากนี้ เนื่องจากที่ได้วิเคราะห์ไปแล้วว่าการกำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ในกรณีที่บุคคลภายนอกทำการฟ้องร้องแต่ไม่มีสิทธิจริงนั้นมีความเหมาะสม ซึ่งการไม่มีสิทธิจริงดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุของสิทธิของบุคคลภายนอกขาดอายุความไปแล้ว ซึ่งเท่ากับว่าผู้ซื้อจะต้องตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะต้องดำเนินคดีกับบุคคลภายนอกเมื่อใดก็ได้ ดังนั้น จึงไม่สามารถให้เริ่มนับอายุความตั้งแต่เกิดเหตุแห่งความบกพร่องในสิทธิ

2. การกำหนดอายุความ มีขึ้นเพื่อกระตุ้นให้บุคคลใช้สิทธิของตนภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งการที่จะสามารถใช้สิทธิได้ในความเป็นจริงนั้น บุคคลที่มีสิทธิจะต้องรู้เสียก่อนว่าตนมีสิทธิ นอกจากนี้ กฎหมายสมควรที่กำหนดมาตรการลงโทษในกรณีที่บุคคลใดไม่อาจจะไม่รู้ว่าตนมีสิทธิ และไม่ใช้สิทธิของตนภายในระยะเวลาอันสมควรด้วย ดังนั้น การเริ่มนับอายุความจึงควรเริ่มตั้งแต่ผู้ซื้อหรือผู้ขายไม่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องร้องของบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายเรียกให้ผู้ขายเยียวยา

3. ระยะเวลาที่กำหนดต้องไม่ยาวนานเกินไป แต่ต้องให้เวลาอันพอสมควรแก่ผู้ซื้อ ในการรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

4. ต้องคำนึงถึงการให้โอกาสแก้ไขเยียวยาความบกพร่องในสิทธิในสินค้าโดยผู้ขาย นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงกรณีที่ผู้ขายไม่ยอมเยียวยาด้วย

จากปัจจัยที่ควรคำนึงถึงทั้งหมดในการกำหนดอายุความในการเรียกร้องกรณีผู้ขาย ทำผิดหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิในสินค้า ผู้เขียนเห็นว่า สมควรที่จะกำหนดอายุความโดยมีแนวทาง ดังต่อไปนี้

1. หากผู้ซื้อต้องการให้ผู้ขายแก้ไขความบกพร่องในสิทธิในสินค้า

1.1 กำหนดอายุความ 2 ปี นับแต่ผู้ซื้อหรือไม้อาจจะไม่รู้ถึงการปฏิเสธ ในการแก้ไขโดยผู้ขาย หรือนับแต่พ้นระยะเวลาอันสมควรในการแก้ไข

1.2 หากผู้ขายแก้ไขความบกพร่องในสิทธิในสินค้าได้สำเร็จ ในการเรียก ค่าเสียหายที่เหลืออยู่ กำหนดให้มีอายุความ 2 ปี นับแต่การแก้ไขนั้นสำเร็จ

2. หากผู้ซื้อต้องการให้ผู้ขายเยียวยาโดยวิธีอื่น นอกจากการแก้ไขความบกพร่อง ในสิทธิในสินค้า กำหนดให้มีอายุความ 2 ปี นับแต่ผู้ซื้อหรือไม้อาจจะไม่รู้ถึงความบกพร่องในสิทธิ ในสินค้า

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง CISG กฎหมายอังกฤษ และกฎหมายไทย
ในวิธีการแก้ปัญหาในเรื่องหน้าที่ของผู้ขายเกี่ยวกับสิทธิในสินค้า

วิธีการแก้ปัญหา	CISG	กฎหมายอังกฤษ	กฎหมายไทย	วิธีการที่ควรใช้
1. หน้าที่ของผู้ขาย 1.1 การมีอยู่ของสิทธิของบุคคลภายนอก 1.2 การแยกกรณีที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา 1.3 การกำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	1.1 มีทั้งกรณีที่มีบุคคลภายนอกมีและไม่มีสิทธิ 1.2 แยกกรณีที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา 1.3 กำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	1.1 บุคคลภายนอกต้องมีสิทธิจริง 1.2 ไม่มีการแยกทั้งสองกรณีออกจากกัน 1.3 ไม่กำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	1.1 บุคคลภายนอกต้องมีสิทธิจริง 1.2 ไม่มีการแยกทั้งสองกรณีออกจากกัน 1.3 ไม่กำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	1.1 มีทั้งกรณีที่มีบุคคลภายนอกมีสิทธิและไม่มีสิทธิ 1.2 มีการแยกกรณีที่เกี่ยวข้องกับที่ไม่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา 1.3 กำหนดกฎหมายที่ใช้พิจารณาสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
2. ความรู้ของผู้ขาย	2. มีทั้งกรณีที่ไม่ต้องพิจารณาความรู้ของผู้ขายกรณีไม่เกี่ยวกับ	2. ไม่ต้องพิจารณาความรู้ของผู้ขาย	2. ไม่ต้องพิจารณาความรู้ของผู้ขาย	2. มีทั้งกรณีที่ไม่ต้องพิจารณาความรู้ของผู้ขายกรณีไม่เกี่ยวกับ

วิธีแก้ปัญหา	CISG	กฎหมายอังกฤษ	กฎหมายไทย	วิธีการที่ควรใช้
	ทรัพย์สินทางปัญญา และกรณีที่ต้องพิจารณา ความรู้ของผู้ขายกรณี เกี่ยวกับทรัพย์สินทาง ปัญญา			ทรัพย์สินทางปัญญา และกรณีที่ต้องพิจารณา ความรู้ของผู้ขายกรณี เกี่ยวกับทรัพย์สินทาง ปัญญา
3. เวลาในการทำหน้าที่	3. ใช้เวลาส่งมอบ	3. ใช้เวลาทำสัญญา เวลา โอนกรรมสิทธิ์ เวลา ภายหลังจากครอบครอง สินค้า	3. ใช้เวลาทำสัญญาและ ภายหลังทำสัญญากรณี ผู้ขายมีความผิด	3. ใช้เวลาส่งมอบ
4. ข้อยกเว้นความรับผิด 4.1 ความรู้ข้อเท็จจริงของ ผู้ซื้อ 4.2 การแจ้งข้อมูลของผู้ซื้อ 4.3 ข้อตกลงยกเว้นความ รับผิด	4.1 มีกรณีที่ใช้การยอมรับ และกรณีที่ใช้การรู้ 4.2 ผู้ซื้อต้องแจ้งข้อมูล 4.3 ทำข้อตกลงยกเว้นความ รับผิดได้แต่ความมีผล	4.1 ใช้การรู้ 4.2 ผู้ซื้อไม่ต้องแจ้งข้อมูล 4.3 ทำข้อตกลงยกเว้นความ รับผิดได้แต่ความมีผล	4.1. ใช้การรู้ 4.2. ผู้ซื้อไม่ต้องแจ้งข้อมูล 4.3. ทำข้อตกลงยกเว้นความ รับผิดได้แต่ความมีผล	4.1 มีกรณีที่ใช้การยอมรับ และกรณีที่ใช้การรู้ 4.2 ผู้ซื้อต้องแจ้งข้อมูล 4.3 ทำข้อตกลงยกเว้นความ รับผิดได้แต่ความมีผล

วิธีแก้ปัญหา	CISG	กฎหมายอังกฤษ	กฎหมายไทย	วิธีการที่ควรใช้
	ต้องพิจารณาตาม กฎหมายภายใน	ต้องพิจารณา Unfair Contract Terms Act 1977 และ Unfair Terms in Consumer Contracts Regulation 1999	ต้องพิจารณาตามพ.ร.บ. ว่าด้วย ข้อสัญญาที่ไม่ เป็นธรรม พ.ศ. 2540	ต้องพิจารณาตาม กฎหมายภายใน
5. การเยียวยา	5. มีหลายวิธีการและมีการ ให้แก้ไขเยียวยาได้	5. มีกรณีให้สิทธิเลิกสัญญา และเรียกค่าเสียหายกับ กรณีที่เรียกค่าเสียหาย ได้อย่างเดียว	5. มีการเลิกสัญญา การ เรียกค่าเสียหาย การไม่ ยอมรับสินค้า และการ ยึดหน่วงราคาสินค้า	5. มีหลายวิธีการและมีการ ให้แก้ไขเยียวยาได้
6. อายุความ	6. ไม่มีอายุความ	6. อายุความ 6 ปี	6. อายุความ 3 เดือนหรือ 10 ปี	6. อายุความ 2 ปีโดยการ เริ่มนับอายุความจะ แบ่งเป็นกรณีการใช้และ การไม่ใช้วิธีการเยียวยา โดยผู้ขาย